

An underwater photograph of a vibrant coral reef. The reef is covered in various types of coral, including branching and table corals in shades of orange, red, and yellow. A large school of small, blue and yellow fish is swimming in the foreground, and a few larger fish are visible near the coral. The background is a deep blue. The image is partially obscured by a diagonal red overlay on the right side.

FAIR
FIN

Diepzeemijnbouw, winst op de bodem van de zee

Naomi Van den Broeck

December 2022

Dankwoord

Voor dit onderzoek ging ik te rade bij experts in het veld, die al jaren met de problematiek rond diepzeemijnbouw bezig zijn. Sarah Vanden Eede van [WWF](#) introduceerde me in het thema en was een grote hulp tijdens het onderzoek. Ook de expertise van [Catapa](#) en de input van het kabinet van de Noordzee waren zeer nuttig.

Verder waren de gesprekken met Prof. Dr Ann Vanreusel, journalisten Raf Custers en Quentin Noirfalisie, onderzoeker Jolien Goossens van de UGent, en theatermakers Silke Huysmans en Hannes Dereere zeer waardevol tijdens mijn onderzoek.

Tenslotte wil ik ook mijn collega's bij FairFin bedanken voor het samenwerking aan het onderzoek en de tekst van dit dossier.

Naomi Van den Broeck

Inhoudelijk medewerker bij FairFin

Inhoud

1.	Intro	4
2.	Dit dossier in een notendop	5
3.	DEME duikt in diepzeemijnbouw	6
	Wat is Diepzeemijnbouw?	6
	Wat is DEME?	7
	Diepzeemijnbouw	7
	Groenwassen in de oceaan	8
4.	Hoe groot is de impact?	10
	Diepzeemijnbouw verstoort de zeebodem	11
	De oceaan neemt minder CO2 op	12
	Verstoorde vissen	12
	Protest vanuit de Stille Oceaan	13
	Noord versus Zuid	13
	De winst is voor het Noorden	14
5.	In wiens belang?	16
	Kritiek op de ISA	16
	België, diepzeemijnbouw en belangenvermenging	18
6.	Financierders	19
	Aandeelhouders	20
	Kredietverleners	21
	Het beleid van de financierders	22
	Onderzoeksgeld	24
7.	Less is more	25
	Een torenhoge vraag	25
	Hoeveel is genoeg?	25
	Iedereen een Tesla?	26
	Slimmer verbruiken	26
8.	Oproep	27
	Geen geld naar schadelijke diepzeemijnbouw	27
	Meer regulering	28
	De rol van België	28

1. Intro

We kunnen ons allemaal iets van de maan en Mars voorstellen, maar hoe ziet onze oceaanbodem er op 4500 m diepte uit? Oceanen nemen dan wel tweederde van ons aardoppervlak in, onze kennis over de diepe oceaanbodem is nog een groot zwart gat. Het is net op de bodem van de oceaan, waar het pikdonker is en de druk verpletterend, dat zich een ‘nieuwe’ sector ontwikkelt: diepzeemijnbouw.

Deze ontluikende sector ontwikkelt zich niet zonder risico's. Hoewel we de impact van diepzeemijnbouw nog niet volledig kunnen inschatten, is het wel al zeker dat het grote gevolgen heeft voor het milieu, het klimaat, de lokale bevolking en het Globale Zuiden.

Maar de vraag naar kostbare mineralen en het vooruitzicht op grote winsten, maken dat het Belgische bedrijf [DEME](#), via haar dochteronderneming GSR (DEME-GSR), de eerste wereldwijde stappen zet om op de oceaanbodem mangaanknollen (oftewel polymetaalknollen) te mijnen. Het is de Belgische staat die dit mee mogelijk maakt door hen als ‘sponsorstaat’ te ondersteunen, wanneer zij een aanvraag doen bij de [Internationale Zeebodemautoriteit](#) (ISA) om de zeebodem te mogen onderzoeken.

De diepzeemijnbouwactiviteiten van DEME vragen echter om geld, dat ze deels krijgen van financiële instellingen en de overheid. Daarom onderzoekt FairFin waar DEME's financiering vandaan komt en welke financiële instellingen haar steunen. Vervolgens zetten we, samen met jullie, druk op de financiële spelers in België. Zij mogen niet zomaar, zonder vragen te stellen, diepzeemijnbouw financieren: een sector die onomkeerbare gevolgen voor mens en planeet met zich meebrengt.

2. Dit dossier in een notendop

- \\ Diepzeemijnbouw is een vorm van mijnbouw waarbij men op de zeebodem delft naar grondstoffen. Want ook daar vinden we, verzameld in knollen en korsten, kostbare mineralen zoals kobalt, lithium en mangaan terug.
- \\ Deze mineralen spelen een grote rol in de huidige aanpak van de klimaattransitie. Zo ontstond er het laatste decennium een ware goldrush naar de diepzee.
- \\ Ook het Belgische bedrijf DEME richt, via haar dochteronderneming GSR, haar pijlen op diepzeemijnbouw. Ze kregen onder andere, met België als 'sponsorstaat', een contract van de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) voor een stuk zeebodem in internationale wateren. Daar mogen ze verschillende technologieën en strategieën testen om de kostbare mineralen te mijnen uit de oceaanbodem.
- \\ Het bedrijf kiest er resoluut voor om diepzeemijnbouw op een zo succesvolle, duurzame en groene manier voor te stellen. Maar deze ontluikende sector ontwikkelt zich niet zonder risico's. Hoewel we de impact van diepzeemijnbouw nog niet volledig kunnen inschatten, is het wel al zeker dat de gevolgen groot zijn voor het milieu, het klimaat, de lokale bevolking en het Globale Zuiden.
- \\ Ook financiële instellingen spelen hierbij een grote rol. Zij kiezen ervoor om diepzeemijnbouwbedrijven zoals DEME zonder voorwaarden te financieren. Zo springt **Ackermans & van Haren** in het oog als de grootste aandeelhouder van DEME. Ook **BNP Paribas en de Nationale Bank van België zijn aandeelhouders**. Daarnaast gaven de banken **KBC, ING, Belfius** en **BNP Paribas Fortis** leningen aan DEME.
- \\ FairFin lanceert een klachtenbrief waarmee bezorgde burgers en klanten hun bank kunnen aanspreken over deze schadelijke praktijken. Wij roepen de financiële instellingen op om een tijdelijke stop, een moratorium, van diepzeemijnbouw te ondersteunen.
- \\ Ook de Belgische overheid moet zich achter een moratorium scharen. Daarnaast moeten ze ook zorgen voor strengere regelgeving rond diepzeemijnbouw. De Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) werkt momenteel aan een uitgebreid internationaal regelgevend kader voor diepzeemijnbouw. Ook België zit vanaf 2023 in de Raad die mee over deze regels beslist en moet er dus voor zorgen dat deze wetgeving de belangen van mens en planeet boven die van de industrie plaatst.

Stuur een klachtenbrief

A diver in a blue wetsuit and scuba gear is swimming underwater, with bubbles rising from their tank. The background is a deep blue gradient.

3. DEME duikt in diepzeemijnbouw

Wat is Diepzeemijnbouw?

Diepzeemijnbouw is een vorm van mijnbouw waarbij men, in plaats van op het land, op de zeebodem delft naar grondstoffen. Want ook daar vinden we, verzameld in knollen en korsten, kostbare mineralen terug. Deze [mangaanknollen](#) zijn rijk aan o.a. lithium, nikkel, mangaan en kobalt.

In de jaren '70 vonden de eerste verkennende expedities naar deze mineralen al plaats, maar pas de laatste 10 jaar werd diepzeemijnbouw echt belangrijk. Dankzij een grotere technologische kennis én vooral ook een grotere vraag naar kostbare mineralen.

Want de kostbare mineralen die we terugvinden op de zeebodem worden gebruikt in elektronica en batterijen die nodig zijn voor de productie van bijvoorbeeld elektrische wagens en windturbines. Daarom spelen die mineralen een belangrijke rol in de huidige aanpak van de klimaattransitie. Zo ontstond er het laatste decennium een ware goldrush naar de diepzee.

Wat is DEME?

Ook [DEME](#), een Belgische multinational, ziet veel potentieel in deze mangaanknollen en verkent, via dochteronderneming GSR, de bodem van de oceaan.

[DEME](#), of *Dredging, Environmental and Marine Engineering NV*, is gespecialiseerd in allerlei infrastructuur- en ingenieurswerken, in en rond de zee. Zo is DEME een van de wereldspelers op vlak van baggeren en ken je hen ook van de [artificiële eilanden](#) in de Emiraten, het drijvende [windmolenpark](#) in Frankrijk of de expansie van het [Suezkanaal](#).

Dat alles legt DEME [geen windeieren](#): in de eerste helft van 2022 schreef het bedrijf een omzet van bijna 1,3 miljard euro op haar rekening. En daar stopt de ambitie niet: DEME heeft ondertussen al meer dan 100 dochterondernemingen en staat sinds 30 juni 2022 [op de beurs](#).

Diepzeemijnbouw

Nu richt DEME haar pijlen op diepzeemijnbouw. [Sinds 2010](#) investeerde ze al tientallen miljoenen euro's in onderzoek naar de mogelijkheden van diepzeemijnbouw, mogelijke locaties voor mijnbouwactiviteiten en prototypes van machines die de knollen kunnen mijnen.

In 2014 nam DEME het bedrijf G-Tec Sea Mineral Resources [over](#). Dit bedrijf had via België als 'sponsorstaat' sinds 2013, een 15-jarig [exploratiecontract](#) van de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) in handen.

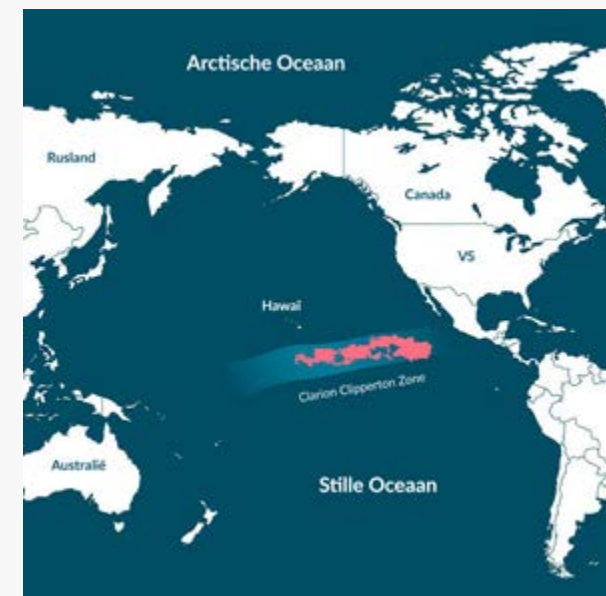
Dit exploratiecontract nam DEME-GSR over. Het [contract](#) geeft hen **exclusieve rechten om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om mangaanknollen te ontginnen, in een gebied van zo'n 75.000 km² in internationale wateren.**

Wat is het verschil tussen exploratie en exploitatie bij diepzeemijnbouw?

Exploratie = het ontwikkelen en testen van technologie en strategieën om mineralen uit de oceaan op te delven en te verkopen.

Exploitatie = het daadwerkelijke mijnen van kostbare mineralen op de zeebodem voor handelsdoeleinden.

Het gebied waar DEME-GSR met dit contract aan exploratie mag doen, ligt in [de Clarion Clipperton Fracture Zone \(CCZ\)](#) in de Stille Oceaan. De CCZ is een zone van 5 miljoen km² en reikt van het zuiden van Hawaï tot de kust van Mexico. De zeebodem is er rijkelijk bezaaid met mangaanknollen.

De Clarion Clipperton Zone (CCZ)

Hoe krijgt een bedrijf een exploratiecontract voor diepzeemijnbouw?

Wanneer een bedrijf een contract wil om de diepzeebodem te exploreren, dient het een aanvraag in bij een van landen die deel uitmaken van De Internationale Zeebodemautoriteit (ISA).

De Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) werd in 1994 opgericht in het kader van het VN-Zeerechtverdrag. Deze intergouvernementele instelling moet alle activiteiten rond mineralen op de zeebodem in internationale wateren organiseren, reguleren en controleren. Daarnaast moet ze het mariene milieu beschermen tegen de schadelijke gevolgen van deze activiteiten. De ISA bestaat uit 167 landen waaronder België en de Europese Unie.

Het land waarbij het bedrijf een aanvraag indiende, dient vervolgens een aanvraag in bij de ISA en wordt zo de 'sponsorstaat' van het bedrijf.

België diende een aanvraag in voor G-Tec (overgenomen door DEME-GSR) en werd zo de sponsorstaat van het diepzeemijnbouwbedrijf.

Dat betekent dat België er mee over moet waken dat DEME-GSR al haar verplichtingen nakomt: ondermeer data verzamelen, jaarrapporten opmaken, eventuele incidenten melden en, belangrijk, maatregelen nemen om haar milieu-impact te beperken.

Groenwassen in de oceaan

DEME-GSR is een wereldwijde pionier in diepzeemijnbouwexploratie. Ze zijn het enige bedrijf dat testen deed op de zeebodem van de Stille Oceaan en het eerste bedrijf dat een diepzeerobot tot 4500 meter diep liet zinken.

DEME-GSR geeft veel aandacht aan haar 'pioniersrol'. Het bedrijf kiest er resoluut voor om hun diepzeemijnbouw op een zo succesvolle, duurzame en groene manier voor te stellen. Zo noemt DEME-GSR de mangaanknollen 'sustainable deep-sea minerals' en zegt het bedrijf dat het 'ambieert op een verantwoordelijke en duurzame manier polymetale knollen te rapen'. Ze leggen steeds de nadruk op hun rol in de klimaattransitie: toen de diepzeerobot Patania II voor het eerst mangaanknollen verzamelde op de zeebodem, vergeleken ze het belang ervan met de maanlanding: 'Een kleine steen voor de mensheid.'

Toch is er veel kritiek op DEME-GSR, van wetenschappers, milieuorganisaties en ook de inwoners van eilanden rond het gebied in de Stille Oceaan. Diepzeemijnbouw is namelijk niet onschuldig en kan enorm veel schade toebrengen aan mens en planeet

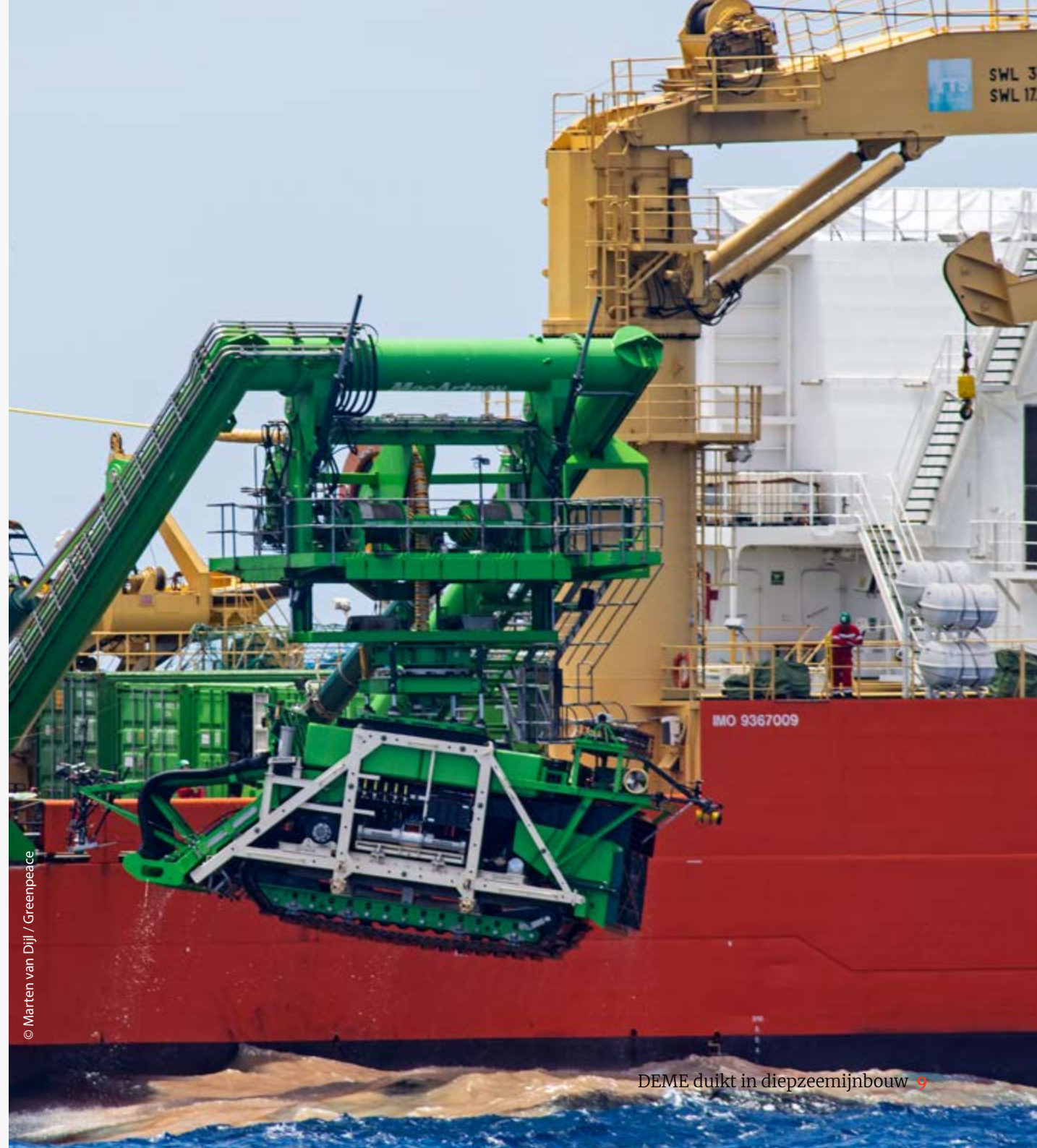
Patania I, II en III

De Patania is een diepzeerobot, een soort van grote stofzuiger met rupsbanden die mangaan-knollen verzamelt op de bodem van de Stille Oceaan.

In 2017 testte DEME-GSR hun eerste diepzeerobot, de Patania I. Een tweede test volgde in 2019 met een nieuwe robot: de Patania II. Nadat deze test vroegtijdig moest stopgezet worden door een technisch falen, werd er in 2020 een derde testronde gelanceerd met deze robot. In 2021 werd de Patania II ook in de Stille Oceaan getest.

In totaal vonden er 13 testen plaats op een diepte van 4500 meter en werd er zo'n 107 uur aan data verzameld.

Ondertussen werkt DEME-GSR aan een derde robot: de Patania III.

© Marten van Dijk / Greenpeace

A large fish, possibly a sea bream, lies on a sandy beach. The fish is positioned diagonally across the frame, with its head towards the bottom left and its tail towards the top right. The background shows the ocean with gentle waves and a cloudy sky at dusk or dawn. The fish's mouth is open, and its scales are visible. The overall scene suggests a connection between marine life and the topic of deep-sea mining.

4. Hoe groot is de impact?

Het grote probleem bij diepzeemijnbouw is dat we nog [heel weinig weten over de impact ervan](#). Toch wordt diepzeemijnbouw vaak naar voren geschoven als een duurzaam alternatief voor 'gewone' mijnbouw op het land, waar [mensrechtenschendingen](#) en [milieuvervuiling](#) schering en inslag zijn.

Zo stelt DEMA dat diepzeemijnbouw [een minder grote CO2-voetafdruk heeft en minder afval creëert dan vele andere mijnbouwtechnieken](#).

Bij dit positieve plaatje zetten we enkele grote kanttekeningen. Want hoewel we nog weinig weten over de precieze impact van diepzeemijnbouw, zijn er wel al sterke aanwijzingen dat de gevolgen groot zullen zijn: voor het milieu, het klimaat en de lokale bevolking.

Diepzeemijnbouw verstoort de zeebodem

Bij diepzeemijnbouw halen grote, op afstand bediende machines, kostbare mangaanknollen uit de zeebodem: [door de knollen fysiek los te snijden of door water met zeer hoge druk op de bodem te spuiten](#).

Bij deze technieken komt er een laag van zo'n 15 tot 40 cm van de zeebodem los. Deze laag is een essentiële bron van voedsel voor verschillende oceaanorganismen en wordt volledig weggevaagd door de mijnbouwmachines.

Deze laag wordt vervolgens losgelaten in de oceaan op een diepte tussen 1.000 en 3.000 meter, waar de meeste vissen en andere oceaanorganismen leven. Zo ontstaat er een enorme stofwolk in het water, die zich tot honderden kilometers ver kan verspreiden. Wetenschappers voorspellen dat wanneer dat stof weer neerdaalt, een groot deel van de organismen die leven op de zeebodem, begraven worden onder het stof en verstikken.

Bovendien zullen verschillende zeebewoners, zoals sponzen en anemonen, die zich vasthechten aan de mangaanknollen, vernietigd worden tijdens het mijnproces.

Diepzeemijnbouw vormt dus een ernstige bedreiging voor de biodiversiteit en de kwetsbare balans van het lokale ecosysteem. Zo stelden, [Craig Smith](#) en [Diva Amon](#), twee van de belangrijkste deskundigen van fauna in de diepe oceaan, dat negentig procent van de soorten die ze in de diepzee tegenkomen, voorheen onbekend waren. Voor hen is het duidelijk: mijnbouw zal de habitat verstoren van soorten die er al miljoenen jaren leven en waar wij soms nog niets over weten.

Alles wijst erop dat diepzeemijnbouw onherroepelijke schade aanricht: de diepzee herstelt zich enorm traag. Dat [blijkt uit studies naar de effecten](#) van kleinschalige experimentele mijnbouw. Daarin concludeerden onderzoekers dat, zelfs na tientallen jaren, de schade van de diepzeemijnbouw nog steeds duidelijk te merken was. De impact van intensievere en industriële diepzeemijnbouw zal dus nog vele malen hoger liggen.

De oceaan neemt minder CO2 op

Daarnaast heeft diepzeemijnbouw een grote impact op de opwarming van onze planeet.

De oceaan slaat [immense hoeveelheden CO2 op](#), op twee verschillende manieren. Ten eerste via het oceaanwater zelf, dat CO2 uit de lucht opneemt. Ten tweede, en nog veel belangrijker, zet de bovenste laag van de oceanbodem die CO2 om naar koolstof en slaat ze het in die vorm op voor de lange termijn.

Wanneer deze bodemlaag door diepzeemijnbouw verstoord wordt, wordt al die opgeslagen koolstof weer omgezet naar CO2 en opgenomen door het water. Hierdoor verzuurt het oceaanwater en stijgt de concentratie van CO2 in het water. Dat zorgt er dan weer voor dat de oceaan minder CO2 kan opnemen uit de lucht en dus haar rol als blauwe long van onze planeet niet kan spelen.

Hoewel DEMA-GSR diepzeemijnbouw voorstelt als oplossing voor de klimaatverandering, heeft het er een negatieve impact op.

Verstoorde vissen

Ten slotte heeft diepzeemijnbouw ook grote gevolgen voor de lokale bevolking van de omliggende kustgebieden. De belangrijkste daarvan is dat de vispopulatie daalt. Doordat het ecosysteem in de oceaan verstoord wordt, [verhongerden of migreren vissen zoals tonijn, zwaardvis en marlijn](#). Dat is een ware ramp voor lokale vissers die sterk afhankelijk zijn van deze visvangst als voedsel en inkomen. Bovendien komen er bij diepzeemijnbouw giftige materialen vrij die door de vissen opgenomen worden. Wanneer mensen deze vissen opeten, is dat zeer schadelijk voor hun gezondheid.

Ook nu al, terwijl diepzeemijnbouw nog in een exploratieve fase zit, merken de inwoners van nabije eilanden de gevolgen al op. Zo trokken de inwoners van Tonga en Papoea-Nieuw-Guinea aan de alarmbel: er spoelen steeds meer dode vissen op de kust aan en de waterkwaliteit wordt slechter en slechter. Daarnaast dreigen er ook [eeuwenoude lokale tradities](#) te verdwijnen, omdat bepaalde vispopulaties drastisch dalen.

Protest vanuit de Stille Oceaan

Een [rapport](#) van het netwerk [Caritas Oceanië](#) klaagt aan dat mijnbouwbedrijven te weinig maatregelen nemen tegen de mogelijke schadelijke gevolgen van diepzeemijnbouw.

Bovendien wordt de plaatselijke bevolking te weinig betrokken en geraadpleegd bij de ontwikkeling van diepzeemijnbouw. Nochtans vereist de [VN-Verklaring over de Rechten van Inheemse Volken](#) én de [Indigenous and Tribal Peoples Conventie 169 van de Internationale Arbeidsorganisatie \(ILO C169\)](#) een 'vrijwillig en voorafgaande en geïnformeerde toestemming'. Dat dat niet gebeurt, is onaanvaardbaar.

De mensen die de impact van diepzeemijnbouw het hardste zullen voelen, worden op dit moment het minste gehoord. Bewoners van de eilanden in de Stille Oceaan protesteerden al meermaals tegen de goedkeuring van diepzeemijnbouw, maar de bevoegde overheden blijven exploratiecontracten toekennen. Ook bij de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) en in België vallen protesten voorlopig in dovemansoren: er zijn momenteel nog geen mogelijkheden voor burgers of NGO's om beroep aan te tekenen tegen een diepzeemijnbouwcontract.

Noord versus Zuid

In het Internationaal Zeerechtverdrag van de VN staat dat de bodem van de diepzee en de natuurlijke rijkdommen die we daar terugvinden, [het gedeelde erfgoed van de mensheid zijn](#) ('Common Heritage of Mankind'). Het delven van deze grondstoffen moet dus alle mensen op aarde ten goede moet komen, zonder enige vorm van discriminatie.

Er zijn een aantal mechanismen voorzien om ervoor te zorgen dat het Globale Zuiden, in theorie, evenveel voordeel haalt uit diepzeemijnbouw als het Globale Noorden.

Zo [staat er in het Zeerechtverdrag van de VN](#), en de regelgeving van de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA), dat ontwikkelingslanden een voordeel moeten krijgen bij het uitdelen van exploratiecontracten. De huidige regels bepalen dat er enkele gebieden gereserveerd worden voor 'ontwikkelingslanden' en dat een bedrijf de 'sponsoring' van een ontwikkelingsland nodig heeft om toegang te krijgen tot een van die gereserveerde gebieden.

Daarnaast wordt er, bij een succesvolle aanvraag door een 'ontwikkeld land', een deel van het gebied gereserveerd voor een ontwikkelingsland.

De winst is voor het Noorden

Maar die maatregelen slagen er niet in hun doel te bereiken. Hoewel ontwikkelingslanden een gereserveerd deel kunnen krijgen via de ISA, zetten grote diepzeemijnbedrijven uit het Noorden deze landen vaak onder druk om voor hen een contract aan te vragen en daarna hun wetgeving aan te passen, zodat daarna deze mijnbedrijven ook in de gereserveerde gebieden aan de slag kunnen.

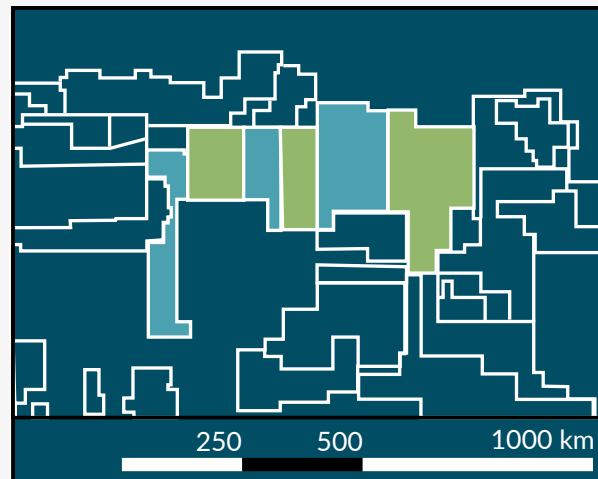
DEME-GSR kreeg bijvoorbeeld in 2016 een contract voor een deel van een gebied dat gereserveerd werd voor een ontwikkelingsland. Dat lukte hen door een samenwerking aan te gaan met de Cook Islands Investment Corporation (CIIC), een staatsbedrijf. Dankzij deze 'joint-venture' kreeg DEME-GSR het recht om aan exploratie te doen in internationale wateren, met de [Cook Islands als 'sponsorstaat'](#).

Het gebied waar ze zo toegang tot kregen, ligt pal naast het gebied waar DEME-GSR via België toegang toe kreeg. De twee gebieden vormen dus samen een naadloos geheel, wat commercieel heel interessant is voor het bedrijf.

Bovendien kregen ze via [deze samenwerking](#) ook een exploratievergunning voor een gebied in de Exclusieve Economische Zone van Cookeilanden (CEEZ), wat valt onder het recht van de Cookeilanden en dus niet onder autoriteit van de Internationale Zeebodemautoriteit.

De Clarion Clipperton Zone (CCZ)

Het gebied dat DEME-GSR via een samenwerking met het staatsbedrijf Cook Islands Investment Corporation kreeg (blauw), ligt naast het gebied waarvoor ze een vergunning kreeg via hun Belgische aanvraag (groen).

Op deze manier kunnen diepzeemijnbouwbedrijven uit het Noorden met de grote winsten gaan lopen. Een ander tekenend voorbeeld is het contract tussen het Canadese bedrijf The Metals Company en de eilandstaten Tonga, Nauru en Kiribati. Het bedrijf [betaalt](#) per ton mineralen 2 dollar aan deze staten, ongeveer 0,5 % van de geschatte inkomsten van de mineralen.

Hoewel er op dit moment nog niet aan exploitatie wordt gedaan, zien we dus dat de mooie principes in het Zeerechtverdrag nu al niet nageleefd worden. Het zogenaamd 'gedeeld erfgoed van de mensheid' wordt verdeeld onder multinationals die de winst voor zichzelf zullen houden. De Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) zou nochtans moeten waken over ons gedeeld erfgoed, maar ook bij dit orgaan staat de realiteit ver weg van de mooie theorie.

Deep Sea Minerals Project

In 2011 zette de EU en het Secretariaat van de Pacifische Gemeenschap (SPC) samen het Deep Sea Minerals project op. Dit project moest Pacifische eilandstaten helpen bij het ontwikkelen van hun wetgeving rond diepzee-mijnbouw, zodat deze meer in lijn ligt met de regels van de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA). Zo kunnen Pacifische eilandstaten makkelijker exploratiecontracten aanvragen bij de ISA. DEMA-GSR kon bijvoorbeeld op deze manier invloed uitoefenen op de diepzee-mijnbouw-wetgeving van de Cook Islands.

Maar het project hielp voornamelijk diepzee-mijnbouwbedrijven. Zij gebruikten het project om ervoor te zorgen dat potentiële sponsorstaten hun wetgeving aanpasten: en zij makkelijker een exploratiecontract in handen kregen.

5. In wiens belang?

De Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) moet de oceaan in internationale wateren beschermen tegen de schadelijke gevolgen van onder andere diepzeemijnbouw. Maar de ISA krijgt veel kritiek op haar werking: ze houden te veel rekening met de belangen van diepzeemijnbouwbedrijven.

Ook in België is er een grote verwevenheid tussen politici en DEME. Onrustwekkend, want hoe kunnen wij er dan op vertrouwen dat ze kiezen voor de belangen van mens en planeet boven die van de industrie?

Kritiek op de ISA

De Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) krijgt veel [kritiek](#) van [ngo's](#) en [wetenschappers](#). Zo houdt ze te weinig rekening met de stem van de kleine eilandstaten, en te veel met de particuliere sector. Zeker de mijnbouwsector wordt voordelig behandeld en krijgt zelfs [vertrouwelijke informatie](#) bij de afbakening van het gebied waarvoor ze een diepzeemijnbouwvergunning krijgen.

Het wetgevend pad effenen voor diepzeemijnbouwexploitatie

Sinds 2016 werkt de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) aan een uitgebreid internationaal regelgevend kader voor diepzeemijnbouw: een *Mining Code*. Momenteel zijn er enkel regels voor exploratie, onderzoek naar de mogelijkheden naar diepzeemijnbouw. De uitgebreidere nieuwe regels hebben betrekking op exploitatie, de daadwerkelijke diepzeemijnbouw.

Maar er zit een addertje onder het gras. Als de Mining Code niet af is in 2023 kunnen landen via een juridisch achterpoortje toch al diepzeemijnbouwcontracten aanvragen, zonder regelgevend kader. Zo kan commerciële diepzeemijnbouw wellicht binnen zeer korte termijn realiteit worden, of daar nu regels rond bestaan of niet.

België kan een cruciale rol spelen om ervoor te zorgen dat deze wetgeving er op tijd is en streng genoeg is. Ons land zit vanaf 2023 mee in de Raad die over deze internationale regels onderhandelt.

Op nationaal niveau is er alvast een wetgevend kader voor exploitatie op komst: België herziet momenteel haar Zeebodemwet van 2013. De komende jaren worden dus beslissend voor diepzeemijnbouw. Daarom roepen wij de Belgische overheid op om te kiezen voor strenge regels, en zo onze publieke belangen en onze planeet te verdedigen.

De ISA is ook weinig transparant. Zo wordt Earth Negotiations Bulletin, een instelling die onafhankelijk verslag neemt bij milieu- en ontwikkelingsonderhandelingen, niet meer betrokken bij de vergaderingen rond de Mining Code. Hoewel de vergadering van de ISA live te volgen zijn via webcam, wordt er nu dus geen permanent onafhankelijk verslag meer gemaakt. Daarnaast krijgt ook de juridische en technische commissie (LTC) van de ISA kritiek op haar werking. Het is één van de belangrijkste beslissingsorganen van de ISA en dus ook belangrijk voor de ontwikkeling van de Mining Code, maar al haar beslissingen gebeuren achter gesloten deuren.

Als kers op de taart is de Secretaris-Generaal van de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) een onverbloemde voorstander van diepzeemijnbouw. Hij deed een preventieve stop op diepzeemijnbouw af als 'anti-wetenschappelijk' en was eregast bij de inhuldiging van de diepzeerobot Patania II door DEMA-GSR op uitnodiging van GSR-manager, Kris Van Nijen.

België, diepzeemijnbouw en belangenvermenging

De Belgische overheid staat in een vreemde spread-stand. Langs de ene kant pleit België voor strengere milieunormen en een betere kennis en bescherming van de diepzee. Zo profileert ons land zich als ‘[Blue Leader](#)’, een voortrekker voor oceaانبescherming.

Maar langs de andere kant zet België actief diepzeemijnbouw en DEME-GSR op de kaart. Zo regelde toenmalig minister van Economie Kris Peeters (CD&V) [in 2019](#) dat Alain Bernard, de ceo van DEME, het woord kon nemen tijdens een politieke bespreking in de ISA-raad. Als deel van de Belgische delegatie voerde hij daar onverhuld een promotiecampagne voor DEME.

Daarnaast pleitte de Belgische ambassadeur bij de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA) om diepzeemijnbouwbedrijven een [sterke stem](#) te geven op de ISA-vergaderingen. Gevaarlijk, waarschuwen andere landen en milieuorganisaties, want de ISA-raad hoort bedrijven te reguleren en niet omgekeerd. Anders dreigt er steeds meer belangenvermenging te ontstaan.

De verwevenheid van Belgische politici met DEME is ook onrustwekkend. Hiervan is voormalig minister van Economie [Johan Vande Lanotte](#) (toenmalig sp.a) een goed voorbeeld: hij regelde de Belgische sponsoring van DEME, loodste de Belgische wet voor diepzeemijnbouw door het parlement en zorgde er voor dat België vanaf 2023 in de ISA-raad zetelt. Maar later was hij ook juridisch [adviseur](#) voor DEME en zelfs specifiek voor hun diepzeemijnbouw-tak GSR.

Ook in Franstalig België ontstond in 2017 een [politieke rel](#) over belangenvermenging. Alexia Bertrand, nu lid van Open VLD en Staatssecretaris voor Begroting, was tegelijkertijd de kabinetschef van Minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders (MR) én lid van de directie van investeringsbank Ackermans & van Haaren, de grootste aandeelhouder van DEME.

A background image showing several Euro banknotes and coins. In the foreground, a 200 Euro note is prominent, with a 10 Euro note and several coins (including 1 Euro and 2 Euro) visible behind it. The image is partially obscured by a white diagonal shape on the right side.

6. Financierders

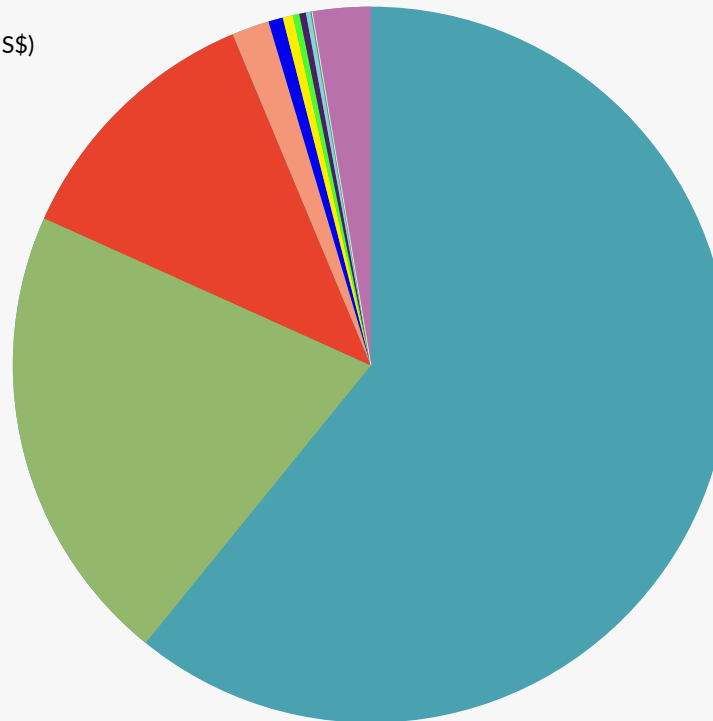
Ook financiële instellingen spelen een grote rol bij diepzeemijnbouw. Ze kiezen ervoor om DEME en haar dochteronderneming DEME-GSR zonder voorwaarden te financieren, ondanks de onomkeerbare schade die diepzeemijnbouw zal veroorzaken.

In dit onderzoek focussen we op financiële instellingen die actief zijn in België. Zij investeren in diepzeemijnbouw door middel van aandelen, obligaties, leningen aan DEME. Daarnaast kreeg DEME-GSR ook onderzoeksgeld van onder andere de Vlaamse en Belgische overheid, en de Europese Unie.

% Aandelen per aandeelhouder

- Ackermans & van Haaren (62% = 1730 miljoen US\$)
- Onbekende individuele aandeelhouders (21%)
- Vinci SA (12%, Frans Bouwbedrijf)
- Moneta Asset Management (1,7% Frankrijk)
- Vanguard (0,7% VS)
- BlackRock (0,4% VS)
- Capricorn Capital Partners (0,3% Zuid-Afrika)
- BNP Paribas (0,3% Frankrijk)
- Nationale Bank van België (0,2% België)
- JPMorgan Chase (0,1% VS)
- Deutsche Bank (0,04% Duitsland)
- Alle andere (2,7%)

Aandeelhouders van DEME op 7 oktober 2022

Aandeelhouders

Verschillende financiële instellingen zijn in het bezit van aandelen van DEME en dus mede-eigenaar van het bedrijf.

De Belgische investeringsmaatschappij **Ackermans & van Haaren** is de grootste investeerder achter DEME. Zij bezit 62% van de aandelen van DEME, goed voor zo'n **1,7 miljard dollar**. Die meerderheidspositie geeft Ackermans & van Haaren veel beslissingsmacht binnen het bedrijf, waardoor zij medeverantwoordelijk zijn voor alle keuzes die DEME maakt.

Daarnaast springen **BNP Paribas** en de Nationale Bank van België in het oog als aandeelhouders. De aandelen van BNP Paribas zijn zo'n **7,34 miljoen dollar** waard en de **Nationale Bank van België** bezit een aandelenpakket ter waarde van **4,45 miljoen dollar**.

Ook Vinci (een Frans bouwbedrijf), Moneta Asset Management (een Franse vermogensbeheerder), BlackRock (de grootste vermogensbeheerder ter wereld), Vanguard (de tweede grootste vermogensbeheerder ter wereld), Capricorn Capital Partners, JPMorgan Chase (een Amerikaanse bank) en Deutsche bank investeren in aandelen van DEME.

Kredietverleners

Naast deze aandeelhouders, haalt DEME ook bij andere financiële spelers geld binnen om haar werking te financieren. We weten dat DEME daarvoor, zoals elk groot bedrijf, leningen aangaat bij financiële instellingen en obligaties op de markt brengt. Maar zelfs via gespecialiseerde databases vond FairFin niet terug over hoeveel geld het gaat en met welke financiële instellingen DEME relaties onderhoudt. Er is dus heel weinig transparantie over waar DEME exact het geld leent om het bedrijf draaiende te houden en uit te breiden.

Toch weten we, via [een persbericht van KBC](#) van 16 februari 2022, dat **ING, KBC, Belfius en BNP Paribas Fortis** leningen gaven aan DEME. En ook ABN Amro, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (Belgische tak), Coöperatieve Rabobank, Crédit Agricole Corporate and Investment Bank (Belgische tak), Commerzbank AG (Luxemburgse tak) en DBS Bank Ltd (Londense tak) stonden op de lijst.

Hoeveel deze banken exact aan DEME hebben geleend weten we niet. Het persbericht vermeldt wel dat de **langetermijnleningen** van DEME in begin 2022 in totaal **579 miljoen** euro waard waren, **verdeeld over de verschillende banken**. Maar dat zegt nog niets over kortetermijnleningen, obligaties en andere financieringsmechanismen.

KBC, de duurzaamheidscoördinator van DEME

KBC kondigde op 16 februari 2022 in een persbericht aan dat ze de 'duurzaamheidscoördinator' worden van DEME. In de praktijk betekent dit dat de bank de langetermijnleningen van DEME, ter waarde van 579 miljoen euro, omzet naar duurzaamheidsleningen. Dit betekent dat DEME een lagere rente op deze leningen krijgt, wanneer het bedrijf bepaalde normen voor arbeidsveiligheid en CO2-uitstoot haalt.

Het is opmerkelijk dat KBC deze duurzaamheidsleningen toekent aan DEME, terwijl er voldoende bewijs is dat diepzeemijnbouw schadelijke gevolgen voor het milieu en het klimaat zal hebben.

Het beleid van de financierders

Wanneer we kijken naar het beleid van deze financiële instellingen, stellen we vast dat ze bijna allemaal beweren de oceanen te beschermen en niet te willen investeren in schadelijke mijnbouw. Maar deze mooie woorden worden niet omgezet in de praktijk, vaak omdat het beleid niet concreet genoeg is of geen strenge eisen stelt.

Zo wordt diepzeemijnbouw bijna niet vermeld in het beleid van financiële instellingen. Wanneer het wel vermeld wordt, dan nemen ze het duurzame discours van de mijnbouwindustrie over: diepzeemijnbouw is innovatief en noodzakelijk voor de klimaattransitie. De mogelijke schadelijke gevolgen van diepzeemijnbouw laten de financierders achterwege.

Ackermans & van Haaren

Ackermans & van Haaren neemt duidelijk het innovatieve en duurzame discours van de mijnbouwindustrie over. Als grootste aandeelhouder van DEME spreken zij met trots over DEME en diepzeemijnbouw. In [hun jaarrapport](#) vermelden ze de succesvolle testen van de diepzeerobot Patania II (maar laten het technische falen achterwege) en benadrukken dat DEME-GSR ‘[baanbrekend werk verricht, met respect voor fauna en flora](#)’. Het wetenschappelijk bewijs dat dit tegenspreekt, wordt niet vermeld.

Belfius

Belfius heeft [algemene regels](#) voor mijnbouw en erkent dat mijnbouw onomkeerbare gevolgen kan hebben voor de natuur en de mens. Daarom zegt Belfius dat ze enkel mijnbouwbedrijven ondersteunt die de [UN Guiding Principles](#) (UNGP) rond bedrijfsactiviteiten en mensenrechten, en de [OESO-richtlijnen over multinationale ondernemingen](#) respecteren. Deze principes en richtlijnen zijn echter niet bindend, waardoor bedrijven zich weinig inzetten om deze te volgen.

Verder krijgen mijnbouwbedrijven die geen beleid hebben om hun milieu-impact te controleren en te beperken geen financiering, zegt Belfius. Mijnbouw valt onder de sectoren die Belfius aanduidt als ‘niet’ of ‘slechts gedeeltelijk duurzaam’. Waarom Belfius dan wel DEME financiert, blijft een vraagteken.

BNP Paribas

BNP Paribas heeft enkele algemene regels over mijnbouw, maar zegt niets over diepzeemijnbouw. Nochtans zou de bank het beschermen van de oceanen belangrijk vinden en zijn ze trots deel van de [Sustainable Ocean Alliance](#).

BNP Paribas [wijst](#) zelfs op het belang van de oceaan en de oceaanbodem voor de opslag van CO₂, wat door DEME-GSR gerelativeerd wordt. De bank erkent dus dat het beschermen van de oceaan, en de oceaanbodem, cruciaal is in de strijd tegen klimaatopwarming. Maar de werking van de oceaan wordt verstoord door diepzeemijnbouw: BNP maakt dus slechts loze beloftes als [oceaanbeschermer](#) en kritiekloze aandeelhouder van DEME.

ING

Bij haar [financieringskeuzes](#) volgt ING een [Environmental and social risk management-beleid](#) (ESR-beleid). Ook de mijnbouwsector moet dus voldoen aan het ESR-beleid op het gebied van milieu, klimaatverandering en mensenrechten.

ING erkent in hun Environmental Social Risk Framework dat mijnbouw risico's inhoudt voor het milieu en de mens. Ook in hun [klimaatrapport van 2022](#) schrijft ING dat mijnbouw een grote impact heeft op biodiversiteit. Bovendien vermeldt de bank dat een overgang naar een groene economie gevolgen kan hebben voor de mens en verwijst ze daarbij naar de rol van ontginning van mineralen en metalen.

ING sluit al enkele mijnbouwsectoren uit, waarbij er gemijnd wordt in kwetsbare natuurlijke omgevingen en die geregistreerd werden door de Internationale Unie voor het behoud van de natuur en de natuurlijke hulpbronnen (IUCN). Toch heeft ING nog geen specifiek beleid rond diepzeemijnbouw, waardoor ze nog steeds bedrijven actief in de diepzeemijnbouw kan financieren en dus mee verantwoordelijk is voor de mogelijke schade ervan.

KBC

Zelfs KBC, die een nauwe samenwerking lijkt te hebben met DEME, zegt niets over diepzeemijnbouw in haar beleid. Net als andere banken heeft KBC een algemeen beleid over mijnbouw en ondersteunt de bank de [Sustainable Development Goals \(SGD's\)](#) van de VN, waaronder [SDG 14](#) over de bescherming van oceaan- en zeeleven.

Maar hoe de bank dat rijmt met financiële steun aan DEME, een van de voorlopers in diepzeemijnbouw, leggen ze niet uit.

De Nationale Bank van België (NBB)

De Nationale Bank van België heeft geen expliciet standpunt rond diepzeemijnbouw. Ze [verklaart](#) wel het Klimaatakkoord van Parijs te volgen en [bij te dragen](#) aan de [Sustainable Development Goals \(SDG's\)](#). Toch investeert de NBB in DEME en zo in diepzeemijnbouw en de mogelijke schadelijke gevolgen voor onze planeet.

Sustainable Blue Economy Banking Principles

Banken moeten dus concreter en strenger beleid rond diepzeemijnbouw opstellen. Inhoudelijk kunnen ze zich hierbij laten inspireren door de [Sustainable Blue Economy Banking Principles](#).

Dit zijn een aantal niet bindende principes over de financiering van de Blue Economy (hieronder vallen alle sectoren die een (in)directe link hebben met de oceaan) vastgelegd door onder meer de Europese Commissie, WWF en de Europese Investeringsbank. Deze principes rijmen niet met de financiering van diepzeemijnbouwactiviteiten.

De [14 principes](#) omvatten onder andere een voorzorgsprincipe en leggen de nadruk op meer wetenschappelijke kennis om de impact te kunnen inschatten van investeringen. Ze benadrukken ook het delen van wetenschappelijke informatie, transparantie, een inclusieve benadering die stakeholders en lokale bevolking betreft.

De *Sustainable Blue Economy Banking Principles* bieden dus een goed kader om vanuit te starten, maar ze mogen niet het einddoel zijn. De principes zijn namelijk niet bindend en riskeren dus te worden gebruikt om te greenwashen, waarbij banken de principes wel onderschrijven maar niet in feite toepassen.

Onderzoeksgeld

Naast banken en financiële instellingen, wordt onderzoek naar diepzeemijnbouw door DEME-GSR ook gefinancierd door onder andere de Vlaamse en Belgische overheid, en de Europese Unie.

In totaal ging er de laatste 20 jaar **192 miljoen euro** naar diepzeemijnbouwonderzoek, zo'n 54% daarvan ging naar de ontwikkeling van technologie voor diepzeemijnbouw. Er wordt dus meer onderzoek gedaan om diepzeemijnbouw mogelijk te maken, dan onderzoek dat bekijkt wat de mogelijke gevolgen ervan zijn voor mens en planeet.

Enkele onderzoeken waarbij DEME-GSR rechtstreeks financiering krijgt

- \ In 2014 kreeg Société de Dragage International (een samenwerking met OceanfLORE en G-TEC) **282.500 euro** van de Franse Overheid voor het project met de diepzeerobot 'Nodulier2022' via een innovatie-wedstrijd. In 2015 kreeg GSR via het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie, **5.999.801 euro** in samenwerking met Dredging International (andere dochteronderneming DEME).
- \ In 2016 via het Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) **6 miljoen euro** voor de ontwikkeling van de diepzeerobot Patania II in samenwerking met Dredging International (andere dochteronderneming DEME).
- \ DEME was ook een belangrijke speler in 'Blue Mining' en 'Blue Nodules' projecten, waarbij de focus lag op het ontwikkelen van industrie in de oceaan. De EU investeerde **18 miljoen euro** in deze projecten. Dredging International ontving 1.404.700 euro via deze projecten en DEME-GSR 455.812,5 euro via het 'Blue Nodule' project.

Enkele publieke onderzoeken naar de effecten van diepzeemijnbouw door DEME-GSR

- \ Het Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO) en het Vlaams gewest investeerden 500.000 euro in onafhankelijk wetenschappelijke follow-up van de proeven die GSR deed met de Patania II via 'MiningImpact II'.
- \ 'MiningImpact II', een project van de koepelorganisatie JPI Oceans, bestudeerde de langetermijneffecten van de winning van mangaanknollen op de oceaانبodem door DEME-GSR. Hieraan namen ook het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) en de Universiteit Gent deel. Deze kregen hiervoor 300.000 euro (KBIN via BELSPO) en 200.000 euro (Universiteit Gent via Vlaamse gewest).

7. Less is more

De zoektocht naar mineralen op de zeebodem gebeurt onder de noemer van ‘innovatie’ en ‘duurzaamheid’. Er zou een gigantische vraag zijn naar kostbare mineralen om bijvoorbeeld de elektrische auto's en windmolens te maken die we nodig zouden hebben voor de klimaattransitie.

Onder deze redenering ligt een verhaal van een economisch systeem dat gericht is op winst en constante groei. Maar die huidige groei zal, zelfs met extra mineralen, op haar limieten botsen. We hebben dan zoveel grondstoffen nodig, dat het niet meer kan gebeuren met respect voor mens en planeet. Voor een geslaagde klimaattransitie, moeten we nu het roer omgooien: we moeten inzetten op beleidskeuzes die op lange termijn denken en economische groei en winsten niet voorop plaatsen.

Een torenhoge vraag

Om de [doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs](#) te halen en de opwarming van onze planeet binnen de 1,5 graden te houden, moeten we nu in actie schieten. Dat betekent: afstappen van fossiele brandstoffen en overstappen op hernieuwbare energie.

Daarvoor hebben we [kostbare mineralen nodig](#): voor bijvoorbeeld de productie van windturbines, zonnepanelen en batterijen voor elektrische auto's. De vraag naar mineralen zal dus stijgen. En de huidige geschatte cijfers over die vraag doen duizelen.

Hoeveel is genoeg?

Volgens het Environmental Bureau zou de vraag naar mineralen met 500% stijgen tegen 2050. [De vraag naar lithium met maar liefst 6000% en de vraag naar kobalt met 1500%](#). De nood aan mineralen voor de klimaattransitie lijkt dus torenhoog, maar is dat wel terecht?

Het is belangrijk om in het achterhoofd te houden dat een deel van deze schattingen gebaseerd zijn op de berekeningen van de mijnbouwindustrie zelf, die uiteraard erg hoog liggen. DEMA-GSR en co [benadrukken maar al te graag](#) die gigantische toekomstige vraag naar kostbare mineralen. Want als die vraag effectief tot stand komt, dan wordt diepzeemijnbouw onvermijdelijk. Dan moet de oceaanbodem ontgonnen worden om te voldoen aan die [gigantische vraag aan mineralen](#).

Maar zelfs binnen de industrie is er geen consensus of er wel zoveel grondstoffen nodig zijn. Zo [spreken onder meer](#) BMW Group, Microsoft, Google, Patagonia, Philips, Samsung SDI, Scania, Volkswagen Group en Volvo Group, die deze mineralen nodig hebben in hun productie zich allemaal uit als [voorstanders van een tijdelijke stop op diepzeemijnbouw](#).

Iedereen een Tesla?

Daarnaast veronderstellen veel van deze inschattingen dat we ons huidige productie- en consumptiepatroon verderzetten en verspreiden over de hele wereld.

Maar we [flirten nu al met onze planetaire grenzen](#). Europeanen bezitten [vijf keer](#) zoveel digitale apparaten als de gemiddelde persoon in het Zuiden en meer dan het dubbele van het wereldwijd gemiddelde. Hierdoor gebruikt de Europese bevolking zo'n 25-30% van alle mineralen, terwijl we maar 6% van de wereldbevolking zijn.

Die huidige groei en verbruik zullen, zelfs met extra mineralen, op hun limieten botsen. We kunnen niet gewoon elke auto ter wereld vervangen door een elektrische versie ervan. Dat zou zoveel grondstoffen vereisen dat het niet meer kan gebeuren met respect voor mens en planeet. Het is dus belangrijk dat we onze manier van produceren en consumeren wijzigen, zodat er minder grondstoffen nodig zijn. Als we binnen de EU bijvoorbeeld vijf auto's op fossiele brandstoffen [vervangen](#) met één elektrische auto, dan hebben we maar half zoveel lithium en kobalt nodig als nu wordt geschat.

Niet enkel voor het klimaat

Niet alle grondstoffen die gemijnd worden op de oceaانبodem, hebben de klimaattransitie als voornaamste doel. Ze zijn ook erg interessant voor de wapenindustrie en voor landen die minder afhankelijk willen zijn van de toevoer van grondstoffen uit andere landen.

Zo zien we dat het diepzeemijnbouw-bedrijf UK Seabed Resources, deels [gefinancierd](#) wordt door Lockheed Martin. Dat is de [allergrootste wapenfabrikant ter wereld](#) en de grootste leverancier van het Amerikaanse leger.

Ook de EU streeft naar [grotere eigen voorzieningszekerheid van grondstoffen](#), zoals mineralen. In het licht van de Russische oorlog met Oekraïne, de escalatie van de handelconflicten tussen China en de Verenigde Staten en de voorbije coronapandemie, wilt zij [minder afhankelijk zijn](#) van andere, soms onbetrouwbare, landen. Dat maakt diepzeemijnbouw door Europese bedrijven des te interessanter, ongeacht de mogelijke negatieve impact.

Slimmer verbruiken

We moeten het roer dus omgooien en ervoor zorgen dat de vraag naar mineralen daalt. Zo zetten we in op een écht rechtvaardige klimaattransitie, die ons CO₂-verbruik omlaag haalt zonder daarvoor mens en milieu op te offeren.

Naast het kritisch in vraag stellen van onze huidige overconsumptie, moeten we ook slimme beleidskeuzes maken die ervoor zorgen dat we grondstoffen meer hergebruiken en recyclen. Het Europese Parlement en de Europese Commissie maken hier al werk van. Zo stelde de Commissie voor om van duurzame producten de norm te maken: producten moeten meer gerecycleerde materialen bevatten en energie-efficiënter worden. Het Europese Parlement stelde het [Right to Repair](#)-voorstel op, waardoor het makkelijker wordt om producten te herstellen. En ook [batterijen moeten duurzamer en meer ethisch verantwoord worden](#).

Daarnaast moet ook de wereldwijde vraag naar elektriciteit dalen. Een [eerder rapport van FairFin](#) toonde al aan dat we bij een eenzijdige focus op elektrificering tijdens de klimaattransitie al snel op sociale en ecologische grenzen botsen.

We moeten dus inzetten op betere energie-efficiëntienormen, betere isolatie in gebouwen, en betaalbaar en vlot openbaar vervoer. Hierdoor zal de wereldwijde vraag naar elektriciteit (en dus naar mineralen om voertuigen, batterijen en elektriciteitsinfrastructuur te bouwen) [tegen 2030 ongeveer 10% lager en tegen 2050 ongeveer 20% lager liggen](#).

8. Oproep

Diepzeemijnbouw kan in de nabije toekomst een feit zijn. Commerciële diepzeemijnbouwoperaties kunnen, door een juridisch achterpoortje in de wetgeving van de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA), vanaf juli 2023 van start gaan. Zo hoopt ook DEME-GSR in 2029 te starten met commerciële activiteiten op de diepzeebodem.

Daarom moeten we nu druk zetten om diepzeemijnbouw een halt toe te roepen tot we meer weten over de gevolgen ervan. We focussen daarbij zowel op beleidsmakers die mee beslissen over de regelgeving, als op de financiële instellingen die geld pompen in diepzeemijnbouwbedrijven zoals DEME-GSR.

Geen geld naar schadelijke diepzeemijnbouw

FairFin pleit voor een toepassing van een [voorzorgsprincipe](#) bij de financiering van diepzeemijnbouw. De idee achter het voorzorgsprincipe is dat het beter is te voorkomen dan te herstellen: we mogen niet investeren in een activiteit waarvan we nog niet weten hoe schadelijk die zal zijn voor mens, milieu en klimaat.

Daarom moeten financiële instellingen hun beleid tegenover diepzeemijnbouw duidelijk formuleren. Als financiële instellingen investeren in bedrijven die metalen en mineralen gebruiken, moeten zij erop toezien dat deze eerlijk gewonnen worden zonder onomkeerbare schadelijke impact voor mens en planeet. Diepzeemijnbouw kan dat niet garanderen.

Daarom roepen we financiële instellingen op om een tijdelijke stop, een moratorium, van diepzeemijnbouw te ondersteunen. Concreet kunnen financiële instellingen een tijdelijk verbod op de financiering van diepzeemijnbouw in hun leningsprincipes vastleggen. Zo sluit [Triodos Bank](#) en [de Europese Investeringsbank](#) de financiering van diepzeemijnbouw al uit.

Ook burgers kunnen de druk opvoeren. FairFin lanceert een klachtenbrief waarmee bezorgde burgers en klanten hun bank kunnen aanspreken over deze schadelijke praktijken.

Stuur een klachtenbrief

Meer regulering

Momenteel wordt er werk gemaakt van een [Europese wetgeving](#) rond de zorgplicht of due diligence voor bedrijven. Dat is wetgeving die bedrijven dwingt om de internationaal erkende mensenrechten, arbeidsrechten en milieunormen doorheen de volledige productie- en aanvoerketen te bevorderen. [Zo moeten bedrijven de negatieve gevolgen van hun activiteiten hierop vaststellen, en waar nodig voorkomen, stopzetten of verminderen.](#)

FairFin pleit ervoor dat deze Europese wetgeving ook [van toepassing is voor financiële instellingen](#) en dat België zich inzet voor gelijkaardige Belgische regels, wanneer deze Europese regels niet vergaand genoeg zijn.

De rol van België

Langs de ene kant pleit België voor strengere milieunormen en een betere kennis en bescherming van de diepzee. Maar aan de andere kant is het de sponsorstaat voor DEME-GSR en wil onze overheid diepzeemijnbouw mee op de kaart zetten. Dat is onverenigbaar: FairFin eist dat België resoluut de belangen van mens en planeet boven die van de industrie plaatst.

Verschillende (eiland)[staten](#), [ngo's](#), wetenschappers en het [Europees Parlement](#) riepen al op tot een moratorium, een tijdelijke stop, van diepzeemijnbouw. Ook [Duitsland](#), dat deelnam aan onderzoeken die de effecten van diepzeemijnbouw onderzocht zoals [MiningImpact](#), pleitte hier recent voor. Wij eisen dat België hun voorbeeld volgt en zich mee achter een tijdelijke stop van diepzeemijnbouw schaaft.

[Vanaf 2023](#) zetelt ons land in de Internationale Zeebodemautoriteit (ISA)-raad en tekent het mee het wetgevend kader uit voor commerciële exploitatie. Daar moet ons land haar mooie woorden ter bescherming van de diepzee omzetten in daden: België moet er mee voor zorgen dat de hoogste [milieunormen](#) in de [Mining Code](#) worden opgenomen en dat alle mogelijke stakeholders betrokken blijven bij het wetgevende kader.

Daarnaast pleit FairFin ervoor dat onze regering op een transparante, democratische en onafhankelijke manier een standpunt over diepzeemijnbouw inneemt en hierover rapporteert. Zo worden de risico's op belangenvermenging met de industrie uitgesloten.

Tijd
voor een
ander
financieel
systeem

www.fairfin.be

Over FairFin

FairFin streeft naar een wereld waarin mens en planeet voorop staan. Geld speelt daarin een grote rol. Want er is veel geld in de wereld. Dat kunnen we activeren voor mens en planeet. Maar vandaag bepaalt een handjevol aandeelhouders achter de schermen de spelregels: om snel veel winst te maken, offeren ze al de rest op. Dat kan anders: eerlijker, transparanter en democratischer. Een nieuw financieel systeem dat transparant, rechtvaardig en democratisch is, kan een hefboom zijn voor een sociale en duurzame wereld. Om de spelregels van onderuit te veranderen voert FairFin onderzoek en campagnes.

Dat doen we niet alleen. Om onze werking en onafhankelijkheid te garanderen steunen we op onze achterban. Mensen steunen ons door zich vrijblijvend te engageren als vrijwilliger, als steungever of door onze campagnes mee te verspreiden. Ontdek hoe je mee kunt opkomen voor een beter financieel systeem op www.fairfin.be.

Kom erbij

Word lid van FairFin en verander mee de spelregels van het financieel systeem.

Doe een gift

Om onze onafhankelijkheid te garanderen steunen we op onze achterban. Wil jij ons een duwtje in de rug geven?

Vooruitgangstraat 333/9
1030 Brussel
België
info@fairfin.be
Tel: +32 2 201 07 70
Ondernemingsnr.: 0423.552.973

V.U.: Els Lauriks, Vooruitgangstraat 333/9, 1030 Brussel

The logo for BankWijzer, consisting of a red speech bubble shape with the text "BankWijzer" inside in white.

BankWijzer